



Almanya anlaşması; fazla kesilen vergilerin iadesi

ALMANYA-TÜRKİYE ARASINDAKİ YENİ ÇVÖ ANLAŞMASI, 19 EYLÜL 2011 TARİHİNDE BERLİN'DE İMZALANDI. ANLAŞMA ÇEŞİTLİ ONAY PROSEDÜRLERİNİN TAMAMLANMASININ ARDINDAN ANCAK 1 AĞUSTOS 2012 TARİHİNDE YÜRÜRLÜĞE GİREBİLDİ. BAKANLIĞIN AÇIKLAMALARI PARALELİNDE GERİYE YÖNELİK OLARAK 2011 YILI BAŞINDAN İTİBAREN YAPILAN İŞLEMLERİ DE KAPSIYOR.

Bu hafta Türkiye-Almanya Çifte Vergilendirmeyi Önleme (ÇVÖ) Anlaşması ile ilgili son gelişmeleri paylaşacağız. Aslında bugün itibarıyla, Türkiye'nin taraf olduğu ve uygulanan 76 tane ÇVÖ anlaşması mevcut. Bu kadar çok anlaşma var, Almanya'yı diğerlerinden farklı kılan ne diye düşünebilirsiniz. Bunun birkaç nedeni var.

Birincisi tabii ki Almanya'da yaşayan 3 milyonun üzerindeki gurbetçimizi ilgilendiriyor olması. Bu konuya daha önceki yazılarımızda değinmiştik.

İkinci olarak, ülkemizdeki yabancı sermayeli şirketler içerisinde Almanya'nın açık bir üstünlüğü söz konusu. Ekonomi Bakanlığı verilerine göre Türkiye'deki toplam 30 bin 693 yabancı sermayeli şirketin 4 bin 960 tanesinde Alman ortaklığı var. Bu ülkeyi İngiltere ve Hollanda izliyor.

Ayrıca bu anlaşmanın feshedilmesi, yeni anlaşma imzalanana kadar bir dönemin belirsizliklerle geçmiş olması ve hatta yeni anlaşmanın 2012 yılında imzalanmasına rağmen 2011 yılı başından itibaren uygulanacak olması gibi nedenler de, bu anlaşmanın diğerlerinden farklılaşmasına neden oluyor.

ANLAŞMAYI FESHETMİŞTİ

Almanya-Türkiye ÇVÖ anlaşması 2009 yılında Almanya tarafından tek taraflı olarak feshedilmişti. Ancak

belli bir geçiş süreci öngörülüyordu. Buna göre anlaşma 1 Ocak 2011 tarihinde yürürlükten kalkacaktı. Nitekim öyle de oldu. Anlaşma 2010 sonuna kadar yürürlükte kaldı.

Taraflar arasındaki görüşmeler uzadıkça uzadı. 2011 yılı geldi ve geçti ancak yeni anlaşma imzalanamadı. Bu nedenle 2011 yılının ilk günlerinden itibaren Almanya anlaşmasının olmayışı, anlaşma kapsamında işlemleri olan firmaları çok zor durumda bıraktı. Maliye Bakanlığı tarafından konuyla ilgili çeşitli açıklamalar yapıldı. Bu açıklamalarda anlaşma ne zaman imzalanırsa imzalanırsa 1 Ocak 2011'den itibaren uygulanacağı ifade ediliyordu.

YENİ ANLAŞMA İMZALANDI

Yeni anlaşma 19 Eylül 2011 tarihinde Berlin'de imzalandı. Çeşitli onay prosedürlerinin tamamlanmasının ardından ancak 1 Ağustos 2012 tarihinde yürürlüğe girebildi. Bakanlığın açıklamaları paralelinde geriye yönelik olarak 2011 yılı başından itibaren yapılan işlemleri de kapsıyor. Feshedilen önceki anlaşmanın 2010 yılı sonuna kadar yürürlükte kaldığı düşünüldüğünde, bu düzenleme ile iki anlaşma arasında oluşan zaman boşluğu da giderilmiş oldu.

MUKİMLİK BELGESİ ALINMALI

ÇVÖ anlaşmaları ile bazı işlemlerde yerel mevzuattaki vergi oranların-

dan daha düşük oranlar belirlenebiliyor. Hatta bazen vergi oranı sıfıra dahi inebiliyor. Zaten ismi üzerinde, bu anlaşmaların amacı aynı gelir üzerinden iki ülkenin de vergi almasını önlenmesi.

Anlaşma hükümleri ancak iki ülkede mukim (yerleşik, ikamet eden) kişi ve kurumlar arasındaki işlemlere uygulanabiliyor. Anlaşma ülkesinde mukim bulunduğu ise "mukimlik belgesi" adı verilen bir belge ile ispat edilebiliyor. Bu belge mukim olunan ülkenin yetkili makamlarından alınıyor. Anlaşma hükümlerinden yararlanmak isteyen kişi ve kurumların, aldıkları mukimlik belgesini diğer ülke yetkililerine ibraz etmeleri gerekiyor.

Almanya anlaşması, mukimlik belgesi konusunda da diğer anlaşmalardan farklı hükümler içeriyor. Anlaşmada her iki tarafın yetkili makamlarının mukimlik belgesine ilişkin ortak bir form oluşturacakları belirtiliyor. Ancak Maliye Bakanlığı yayınladığı bir sirkülerde, Almanya yetkili makamları ile yaptıkları görüşmelerde, iki ülkenin de kendi mukimlik belgesi formatını kullanması yönünde anlaşmaya vardıklarını açıkladı.

BELGE GELİR İDARESİ'NDEN

Almanya'da faaliyet gösteren Türkiye'de mukim gerçek veya tüzel kişiler, anlaşmada yer alan düşük

oranlardan yararlanmak isteyebilirler. Ya da Almanya mevzuat hükümlerine göre kendilerinden fazla kesilen verginin anlaşma kapsamında kendilerine iadesi için Almanya yetkili makamlarına başvurabilirler. Bu durumda ülkemiz yetkili makamlarından "mukimlik belgesi" olarak Almanya'daki yetkili idareye (Federal Merkezi Vergi İdaresi) ibraz etmeleri gerekiyor.

Bu belge Gelir İdaresi Başkanlığından alınıyor. Bunun sadece bir istisnası var. O da Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı mükellefleri için geçerli. Bu mükellefler mukimlik belgesini GİB yerine, kendi vergi dairelerinden alabiliyorlar.

ALMANYA MUKİMİ KİŞİLER

Almanya mukimi mükelleflerin anlaşmadaki düşük oranlardan yararlanabilmeleri için kendi yetkili makamlarından mukimlik belgesi almaları gerekiyor. Maliye Bakanlığı tarafından geçtiğimiz günlerde yayınlanan sirkülerde, bu mukimlik belgesinin nereye ibraz edileceği konusunda şu açıklama yapıldı. Söz konusu belge, Türkiye'de vergilemenin vergi sorumlusuna tevkiyat yoluyla yapılacak olması durumunda vergi sorumlusuna, diğer durumlarda ise ilgili vergi dairesine ibraz edilecektir.

Sirkülerin yukarıdaki bölümde anlaşmanın 27'inci maddesine atıfta bulunularak açıklama yapılıyor. Anlaşmanın 27'inci maddesinde; kapsama giren gelirler üzerinden her ülkenin öncelikle iç mevzuatındaki vergi oranı üzerinden kesinti yapması, vergi oranının bu anlaşma ile indirilmesi veya hiç alınmaması durumunda ise bu verginin mükellefin başvurusu üzerine iade edilmesi

anlaşımın benimsendiğini görüyoruz. Bu "iade yöntemi" olarak adlandırılıyor. Ancak maddenin devamında yetkili makamların, karşılıklı anlaşma yoluyla iade yöntemini uygulayabilecekleri gibi, gerektiği takdirde uygulamaya ilişkin diğer usulleri belirleyebilecekleri de belirtiliyor.

FAZLA ÖDENEN VERGİLER

Eski anlaşmanın yürürlükten kalktığı tarih ile yenisinin yürürlüğe girdiği tarih arasında (1 Ocak 2011-1 Ağustos 2012) anlaşma kapsamındaki gelirlerin, bu ülkelerin iç mevzuat hükümleri uyarınca vergilendirilmiş olması, mükelleflerin bazı işlemleri üzerinden daha yüksek vergi yüküne katlanmaları sonucunu doğurmuştur. Anlaşma 2011 yılı başından itibaren uygulamaya geçtiğinden



fazladan ödenmiş olan bu vergilerin iade edilmesi gerekiyor.

İade konusunda Bakanlık yayınladığı sirkülerde, mükelleflerin mukimlik belgelerini ibraz ederek yapacakları başvuruların bu ülkelerin iç mevzuat hükümlerine göre değerlendirileceğini belirtiyor. Kaynakta vergilemenin söz konusu olması durumunda ise iade başvurularının verginin kaynakta kesildiği takvim yılını takip eden dördüncü yılın sonuna kadar yapılması gerekiyor.

İADE YÖNTEMİ

İade yöntemi konusunda söz konusu sirkülerde herhangi bir açıklama yok. Bu durumda 1 numaralı ÇVÖ Anlaşmaları Genel Tebliği'ndeki düzenlemelere gitmemiz gerekiyor. Bu tebliğ uyarınca iade talebinin, verginin yatırılmış olduğu vergi dairesine, tebliğin ekinde örneği yer alan bir dilekçeyle yapılması gerekiyor.

Dilekçede iade isteyen kişi veya kurum ile kesintiyi yapan kuruma ilişkin bilgiler ile iade istenen verginin mahiyet ve tutarına ilişkin bilgilere de yer verilmeli. Ayrıca iade isteyen Almanya mukimi olduğunu kanıtlayan kendi yetkili makamlarından alınmış mukimlik belgesi ve noter onaylı Türkçe tercümesinin de bu dilekçeye eklenmesi gerekiyor.

İadeler vergi dairesi tarafından Vergi Usul Kanunu'nun düzeltme hükümleri çerçevesinde yapılacak. Vergi hatalarının düzeltilmesinde yetkili vergi dairesi müdürleri, başkanlıklarda ise vergi dairesi başkanıdır. Uygulamada bu tür iade talepleri, ya vergi dairesi müdürü tarafından yapılan inceleme sonucunda ya da müdürün incelemeye sevk etmesi sonucu vergi müfettişlerince yapılan inceleme sonucunda yerine getiriliyor. Ancak incelemenin söz konusu olduğu durumda

ister istemez belli bir sürenin geçmesi gerekiyor. Bu sürede mükelleflerin bazı durumlarda mağdur olması sonucunu doğurabiliyor.

Mükellefin hiçbir hatası olmadan, sadece anlaşmanın geç yürürlüğe girmiş olması nedeniyle yapılan bu iade taleplerinin yerine getirilmesi konusunda farklı ve daha kolay bir iade yönteminin belirlenerek, iade süresinin mümkün olduğunca kısa tutulması ve mükelleflerin olası mağduriyetlerinin önlenmesi gerektiğini düşünüyoruz.